

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

CAUZA COLESNIC v. REPUBLICA MOLDOVA
(Cererea nr. 18081/07)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

5 martie 2019

Prezenta hotărâre este definitivă, dar poate suferi modificări de formă.

În cauza Colesnic v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-un Comitet compus din:

Ivana Jelić, Președinte,

Valeriu Grițco,

Darian Pavli, judecători,

și Hasan Bakırcı, Grefier adjunct al Secției,

Deliberând în camera de consiliu la 5 februarie 2019,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 18081/07) depusă împotriva Republicii Moldova de către o cetățeană a statului respectiv, dna Nina Colesnic („reclamanta”), care a sesizat Curtea la 18 aprilie 2007 în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl L. Apostol.

3. Reclamanta a pretins că drepturile sale garantate de către Articolul 6 § 1 din Convenție și Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție au fost încălcate ca urmare a anulării unei hotărâri irevocabile pronunțate în favoarea sa. În egală măsură, ea s-a plâns cu privire la încălcarea Articolului 6 § 1 din Convenție din cauza duratei excesive a procedurii.

4. Le 8 octombrie 2012 cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamanta s-a născut în 1958 și locuiește în Stăuceni.

6. În 1998, soțul reclamantei a fost condamnat la pedeapsa închisorii pentru escrocherie. Prin aceeași hotărâre, instanța a dispus confiscarea casei reclamantei și a soțului ei din motivul că aceasta fusese construită din venituri ilegale.

7. Reclamanta a încercat să obțină o revizuire a procesului penal cu referire la confiscarea casei, însă fără succes.

8. În anul 2000 reclamanta a inițiat o acțiune în justiție, solicitând recunoașterea dreptului său de proprietate cu privire la jumătate din casă și anularea confiscării acelei părți a casei.

9. La 9 decembrie 2002 Judecătoria Râșcani a admis acțiunea reclamantei, a recunoscut dreptul ei de proprietate asupra unei jumătăți din casă și a dispus anularea confiscării cu privire la acea jumătate din casă. Hotărârea respectivă nu a fost atacată și a devenit irevocabilă. În cadrul acelui proces, interesele statului au fost reprezentate de către Secția Financiară a sectorului Râșcani. Reprezentantul acesteia a solicitat examinarea cauzei în absența sa și din materialele dosarului rezultă că acesta a luat cunoștință de hotărârea din 25 decembrie 2002.

10. La 20 iunie 2006, susținând că nu cunoscuse despre hotărârea respectivă înainte de 5 iunie 2006, Inspectoratul Fiscal de Stat („IFS”) a declarat apel împotriva hotărârii din 9 decembrie 2002. El nu a solicitat repunerea în termen.

11. La 15 noiembrie 2006 Curtea de Apel Chișinău s-a pronunțat cu referire la repunerea în termen, a admis apelul, a casat hotărârea din 9 decembrie 2002 și a trimis cauza la rejudecare. În baza Hotărârii Guvernului nr. 972 din 11 septembrie 2001, care prevedea că gestionarea bunurilor confiscate în interesul statului este atribuită IFS, ea a considerat că interesele statului nu fuseseră reprezentate, deoarece IFS nu fusese citat în fața primei instanțe. Instanța de judecată nu a făcut nicio referire la faptul că interesele statului fuseseră reprezentate de către Secția Financiară a sectorului Râșcani.

12. Din probele furnizate de către reclamantă, rezultă că procesul civil este actualmente suspendat, în așteptarea rezultatului procedurii penale. Titlul executoriu cu privire la confiscarea casei nu a fost executat, iar reclamanta continuă să locuiască într-o parte a casei, totuși fără să dețină un titlu legal.

13. La 26 octombrie 2011 Curtea a informat reclamanta despre instituirea unui nou remediu intern referitor la repararea de către stat a prejudiciului provocat de durata excesivă a procesului judiciar sau de neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Prin scrisoarea din 24 noiembrie 2011 reclamanta a informat Curtea că ea nu intenționa să utilizeze această nouă cale de atac pentru a obține despăgubiri pentru durata nerezonabilă a procedurii.

II. LEGISLAȚIA INTERNĂ RELEVANTĂ

14. Dispozițiile Codului de Procedură Civilă din 12 iunie 2003, pertinente speței, în vigoare la data faptelor, prevedeau după cum urmează:

Articolul 254. Hotărârile judecătorești definitive și irevocabile

“(…)

2) Rămân irevocabile hotărârile judecătorești:

a) emise în primă instanță, după expirarea termenului de atac;

(...)"

Articolul 362. Termenul de declarare a apelului

"1) Termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data comunicării hotărârii motivate, dacă legea nu dispune altfel (...).

2) Pentru persoanele care nu au fost atrase la proces, însă în privința drepturilor cărora instanța a luat o hotărâre, termenul de apel curge din momentul când persoanele au luat cunoștință în mod legal de hotărârea judecătorească.

(...)"

15. În ceea ce privește noul recurs intern introdus prin Legea nr. 87, dispozițiile pertinente în materie sunt rezumate în cauza *Mănăscurtă v. Moldova* ((dec.), nr. 31856/07, §§ 11 și 12, 14 februarie 2012).

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE ȘI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE DIN MOTIVUL ANULĂRII HOTĂRÂRII IREVOCABILE

16. Reclamanta susține că revizuirea hotărârii irevocabile pronunțate în favoarea sa a încălcat principiul securității raporturilor juridice, precum și dreptul său la respectarea proprietății. Prin urmare, ea pretinde că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Pasajele relevante ale acestor articole prevăd următoarele:

Articolul 6 § 1 din Convenție

"Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil (...) de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)"

Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție

"Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale (...)"

A. Admisibilitatea

17. Constatând că această plângere nu este în mod vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 a) din Convenție și în absența unui alt motiv de inadmisibilitate, Curtea declară o admisibilă.

B. În fond

18. Reclamanta susține că apelul IFS a fost tardiv. Ea afirmă că interesele statului au fost reprezentate de către Secția Financiară a sectorului Râșcani și că Curtea de Apel Chișinău s-a pronunțat asupra repunerii în termen și a admis apelul fără a prezenta vreun motiv relevant în acest sens.

19. Guvernul contestă acest argument. El susține că, în pofida faptului că Secția Financiară a sectorului Râșcani este o subdiviziune a Ministerului Finanțelor și că un reprezentant al acesteia a fost prezent la proces, interesele statului ar fi trebuit să fie reprezentate de către IFS.

20. Principiile generale cu privire la preeminența dreptului și securitatea raporturilor juridice au fost deja enunțate de către Curte în mai multe hotărâri (a se vedea, spre exemplu, *Roșca v. Moldova*, nr. 6267/02, §§ 24-25, 22 martie 2005, și *Oferta Plus S.R.L v. Moldova*, nr. 14385/04, §§ 97-98, 19 decembrie 2006).

21. În speță, Curtea constată că hotărârea irevocabilă din 9 decembrie 2002, favorabilă reclamantei, a fost anulată la 15 noiembrie 2006 ca urmare a admiterii apelului depus de către IFS. Legea procedurală în vigoare la data faptelor prevedea că termenul de declarare a apelului era de cincisprezece zile de la comunicarea hotărârii integrale părților (a se vedea paragraful 14 de mai sus).

22. Curtea consideră că nu este necesar să se determine care dintre cele două autorități statale, Secția Financiară a sectorului Râșcani sau IFS, ar fi trebuit să reprezinte interesele statului în acest proces. Ea constată că în cadrul examinării cauzei în fond statul a fost reprezentat de una din autoritățile sale, *id est* Secția Financiară a sectorului Râșcani. Reprezentantul acesteia a depus referință cu privire la fond și apoi a solicitat examinarea cauzei în lipsa lui. Din materialele dosarului rezultă că el a luat act de hotărârea respectivă la 25 decembrie 2002.

23. Curtea notează că Secția Financiară a sectorului Râșcani nu a solicitat în nici un moment intervenția altei autorități de stat și niciodată nu a susținut că nu ar fi pârâtul potrivit în acel proces. Curtea de Apel Chișinău a admis apelul, bazându-se pe faptul că IFS nu ar fi fost citat la proces, fără a face vreo referire la faptul că interesele statului fuseseră reprezentate de o altă entitate statală. În plus, Curtea constată că Hotărârea Guvernului nr. 972 din 11 septembrie 2001 cu privire la gestionarea bunurilor confiscate în interesul statului a intrat în vigoare la o dată ulterioară celei de introducere a acțiunii în justiție de către reclamantă.

24. Curtea reiterează că statul nu poate invoca complexitatea organizării sale interne pentru a provoca anumite consecințe doar în detrimentul reclamantilor (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Magomedov și alții v. Rusia*, nr. 33636/09 și altele 9, § 93, 28 martie 2017).

25. Curtea relevă că a tratat în repetate rânduri cauze care ridică probleme similare cu cele din prezenta cauză și a constatat o încălcare a

Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (*Popov v. Moldova* (nr. 2), nr. 19960/04, §§ 57-58, 6 decembrie 2005, *Melnic v. Moldova*, nr. 6923/03, §§ 38-44, 14 noiembrie 2006, și *Istrate v. Moldova*, nr. 53773/00, §§ 46-61, 13 iunie 2006).

26. În lumina circumstanțelor speței, Curtea nu vede niciun motiv de a ajunge la o concluzie diferită în prezenta cauză. Astfel, Curtea consideră că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție din motivul anulării hotărârii irevocabile din 9 decembrie 2002.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE DIN MOTIVUL DURATEI EXCESIVE A PROCEDURII

27. În egală măsură, reclamanta se plânge cu privire la durata excesivă a procedurii.

28. Curtea observă că prin scrisoarea din 24 noiembrie 2011 reclamanta a notificat că nu intenționa să se prevealeze de noul remediu intern pus la dispoziția sa în baza Legii nr. 87.

29. Curtea evidențiază că deja s-a pronunțat cu referire la noul remediu și a constatat că este eficient (*Balan v. Moldova* (dec.), nr. 44746/08, 24 ianuarie 2012, și *Mânăscurtă*, decizie citată *supra*).

30. Rezultă că plângerile reclamantei referitoare la durata excesivă a procesului trebuie să fie respinse, în temeiul Articolului 35 §§ 1 și 4 din Convenție, din cauza neepuizării căilor de atac interne (*Besliu v. Republica Moldova*, nr. 28178/10, §§ 23-24, 9 iulie 2013).

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

31. Conform Articolului 41 din Convenție,

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul

32. Reclamanta solicită restituirea casei, precum și 65000 euro (EUR) pentru prejudiciul material și 150000 EUR pentru prejudiciul moral pe care consideră că l-a suportat.

33. Guvernul contestă aceste sume.

34. Concluzionând că în prezenta cauză a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1, din cauza anulării hotărârii irevocabile pronunțate în favoarea reclamantei, Curtea va porni de la ideea că îi va restabili reclamantei situația în condițiile

în care încălcarea nu ar fi avut loc, *id est* în situația anterioară anulării hotărârii din 9 decembrie 2002. Cel mai potrivit remediu ar fi restabilirea dreptului de proprietate al reclamantei asupra unei jumătăți din casă. Cu referire la suma de 65000 EUR solicitată de către reclamantă pentru prejudiciul material, Curtea nu vede o legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins și respinge pretenția dată. Pe de altă parte, Curtea consideră că reclamantei trebuie să-i acorde reclamantei 2000 EUR pentru prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

35. De asemenea, reclamanta solicită 17180 EUR pentru costurile și cheltuielile pe care afirmă că le-ar suportat în fața instanțelor naționale și în fața Curții.

36. Guvernul contestă această sumă.

37. Având în vedere materialele de care dispune și jurisprudența sa, Curtea acordă reclamantei suma de 630 EUR.

C. Dobânzile de întârziere

38. Curtea consideră oportun ca rata dobânzilor de întârziere să fie stabilită conform ratei dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* admisibilă cererea cu privire la plângerea referitoare la anularea hotărârii definitive și irevocabile și în rest inadmisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
3. *Hotărăște*
 - a) că Statul reclamat trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni, următoarele sume, care trebuie să fie convertite în moneda Statului reclamat la rata aplicabilă la data efectuării transferului:
 - i. 2000 EUR (două mii de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciul moral,
 - ii. 630 EUR (șase sute treizeci de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de costuri și cheltuieli;
 - b) că, la expirarea perioadei respective și până la plată, aceste sume se majorează la o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității

de preț marginal a Băncii Centrale Europene, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
4. *Respinge* restul pretențiilor cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba franceză și notificată în scris la 5 martie 2019, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunt

Ivana Jelić
Președinte